

ምዕራፍ ሸውዓተ

ህርኩት ባህሊ ስራሕ

ዕላማታት እዚ ምዕራፍ፡-

እዚ ምዕራፍ 'ዚ ምስተምሃርኩም

- ዝኾነ ይኹን ዘፈር ስራሕ ክንግቕ ከምዘይብሉ ትግንዘቡ፡፡
- ክቡርነት ሥራሕን ግዘን ትርድኡ፡፡
- ስነ ምግባር ሙያ፣ መሰረት ውፅኢታውነትን ዕብየትን ምኃኑ ትርድኡ፡፡

7.1 ምዕባይ ህርኩት ባህሊ ስራሕ

7.1.1. ሓደ ዓውዲ ስራሕ ካብ ካሊእ ዘይትሕት ምኃኑ ምእማን

- ሓደ ዓይነት ስራሕ ካብ ካሊእ ዘይትሕት ምኃኑ ብኣብነት ግለፁ፡፡
- “ዝኾነ ይኹን ስራሕ ንኹሉ ብማዕረ ክነኹብር ኣለና” ክበሃል ከሎ እንታይ ንምባል እዩ?

ጥበብ ዕንፀይቲ

ሓየሎምን ሓገዞምን ኣብ ደቡባዊ ዞባ ክልል ትግራይ ኣብ ከተማ ማይጨው ዝነብሩ ተምሃሮ 7^ይ ክፍሊ እዮም፡፡ እዞም ኣዕርኽቲ እዚኦም ሰፈሮም ጥቓ ንጥቓ ስለዝኾነ እንዳተራኸቡ ትምህርቶም ብሓደ የፅንዑ እዮም፡፡ ሓበራዊ ስምምዕነት ብምፍጣር ኣብ እዋን ዕረፍቲ ፀወታ ይፃወቱ፡፡ ብዛዕባ ቀፃላይ ዕላማኦም እውን ይመያየጡ፡፡ ሓየሎም ንቐፃሊ ብኢደ ጥበብ፣ ሓገዞም ድማ ብምርምር ተኸልታት ሰብ ሙያ ናይ ምኃን ትምኒት ኣለዎም፡፡

ሓገዞም ኩሉግዘ ናብ መንበሪ ገዛ እንዳ ሓየሎም ንመፅናዕቲ እንትኸይድ ፍሉይ ሓጎስ ካብ ዝህብዎ ተርእዮታት ሓደ ኣቦን ኣደን ሓየሎም ብዝለዓለ ጥንቃቄን ጥበብን ብሓባር ዝሰርሑዎም ውፅኢታት ዕንፀይቲ ነይሮም፡፡

አቡኡ ንሓየሎም ዕንፀይትታት እናለለሉ እንተቐርቡ አዲኡ ድማ ብመሳርሒ እንዳተሓገዛ ብምንዳል ቅርፂ ዝተደለዩ አቐሑ ፅቡቕ ገይረን የውዕኣ ነይረን።

ሓገዞም አብ እዋን ዕረፍቱ ወለዲ ዓርኹ ብምንኣድ ባኣኣቶም ተሰሪሖም አብ ሹቅ መሸጢ ቅርፃ ቅርፂ ዝተሰቐሉ አቐሑ እንዳተዘዋወረ ይርኢ ነይሩ። አብቲ ዑደቱ ንዓይኑ ካብ ሞንጎ ዝሰሓቡ ባህላዊ አቐሑ መሳርሒ ሙዚቃ ማለት'ውን ክራር፤ ጭራዋጣ፤ በገና ዝኣመሰሉ እንትኾኑ ካብ ታሪኻዊ ሓድግታት ድማ ቤተመንግስቲ ፋሲለደስ፤ ሓወልቲ አክሱምን ካልኦትን ይርከብዎም።

ሓገዞም አብ ትምህርቲ ሕብረተሰብ ዝተምሃሮ እዚኦም ሓድግታት ታሪኽ ብምዝካር ንቐፃላይ እዚ ጥበብ ንምምሃር ድልየት ሓደሮ። ካብዚ ዝተልዓለ እውን ንኣቡ ሓየሎም ብዛዕባ'ዚ ጥበብ ንከምህርዎ ብዝሓተቶም መሰረት ንባዕሉ ጥራሕ ከይኮነ ሓየሎምን ካልኦት አዕርኹቱን እውን ወሲኹም ንከምህሩዎም ድልየት ከምዘለዎም ገለፀሎም። ሓገዞም፤ ስራሕቲ ዕንፀይቲ ትሑት ሙያ እዩ ኢሉ ከይነፃቐ ንክስልጥን ዓርሱ ብምድላዉ ወላዲ ሓየሎም ንጥንኩር መንፈሱ ንኢዶምዎ።

ሓገዞምን ካልኦት አዕርኹቱን እቲ ስልጠና ወዲኦም ምስ ስድራ ሓየሎም ብምኳን ኢንድስትሪ ኢደ ጥበብ ዕንፀይቲ ንምግፋሕ ትልሚ ኣውጺኦም ዝለዓለ ምንቕስቃስ ጌይሮም። ካብ ትሑት ስራሕ ዝተልዓሉ በዓል ሓገዞም ድሕሪ ዓመታት ንነበርቲ እቲ ከባቢ ብዘመናዊ ጥበብ ዕንፀይቲ ምስልጣን ጀሚሮም። ኢንድስትሪ ጥበብ ዕንፀይቲ እውን አብቲ ዞባ ክጋፋሕ ክኢሉ።

መልመዲ - 1

ብመሰረት'ቲ ምንጣብ ነዞም ቀጺሎም ዘለዉ ሕቶታት መልሱ።

1. ሓገዞም ናብ ሥራሕ ጥበብ ዕንፀይቲ ከመይ ክኣቱ ክኢሉ?
2. ወላዲ ሓየሎም ንሓገዞም ዝነኣድዎ ብምንታይ ምክንያት ነይሩ?
3. ካብቲ ታሪኽ ሓደ ዓይነት ስራሕ ብሰብኣይ ኮነ ብሰበይቲ ክስራሕ ምክኣሉ ዘገንዝብ ሙሉእ ሓሳብ ኣየናይ እዩ? አብ ደፍተርኩም ፅሒፍኩም ንመምህርኩም ኣንብቡሎም።

ሓደ ዓይነት ስራሕ ካብ ካሊኦ ዘይትሕት ምዃኑ ምእማን ክንብል ከለና ናይ ዝኾነ ይኹን ስራሕ ዕላማን ሽቶን ዓርሰኻ ካብ ምኽኣል ሓሊፋ ልምዓት ሃገር ኣብ ምስላጥ ብዕሓት ዘለዎ ምዃኑ ንምግንዛብ እዩ። ሓደ ሰብ ናይ ሓደ ዘፈር ስራሕ ድልዩት እንዳሃለዎ ብሃንደበት ይኹን ካብ ስልጠና ብዝረኽቦ ክእለት ኣብ ካሊኦ ስራሕ ክዋፈር ይኽእል እዩ። በዚ ኩነታት ስራሕተኛታት ብዝግባእ ስርሖም ኣኸቢሮም እንድሕር ሰሪሖም ንባዕሎም ካብ ምጥቃም ሓሊፎም ሃገርን ወገንን ብማዕረ ዝረብሕ ተግባር ፈጻሞም ማለት እዩ።

ስለዚ ሕድሕድ ዜጋ ንስራሕ ዓብይ ወይድማ ንኡሽተይ ኢሉ ኣፈላላይ ከይገበረ ስራሕ ብምኽባርን ግዘ ብግቡእ ብምጥቃምን ሀገርን ወገንን ዝፅበይዎ እጃም ልምዓት ከወፍይ ኣለዎ።

መልመዲ - 2

- ክዞም ስዲጎም ዘለዉ ሕቶታት ብምንግብ ሓፂር መልሲ ሃቡ።
1. ናይ ስራሕ ዓብይ/ንኡሽተይ የብሉን ዝበሃል ንምንታይ ይመስለኩም?
 2. ኩሉ ዓይነት ስራሕ ንልምዓት ሃገር እጃም ዘለዎ ምዃኑ ብምንታይ ይግለፅ?
 3. “ናይ ስራሕ ዓብይ/ንኡሽተይ የብሉን ክበሃል ከሎ ኣፈላላይ ስራሕ የለን ማለት ኣይኮነን” እዚ ሓሳብ ኣልጻልኩም ኣብ ክፍሊ ብጉጅለ ተመያያዮሉ።

7.1.2 ርክብ ግዘ ስራሕን ግዘ ልምዓትን

ስእሊ 7-1 ዝተበልፀ መሬት ብተኸልታት ናይ ምሽፋን ተግባር

- ካብቲ ስእሊ እንታይ ተገንዚብኩም? ቅድሚ ሕዚ ኣብ ምትካል ፈልሲ ተሳቲፍኩም እንድሕር ነይርኩም እቲ ከይዲ ንደቂ ክፍልኹም ንገርዎም።
- ተኸሊ ተኸልካ ዝርከቡ ቀንዲ ረብሓታት ግለፁ።

ጣብያ ኅቦ

ጣብያ ኅቦ ኣብ ክልል ቤንሻንጉል ጉሙዝ ዞባ መተከል ንከተማ ቻግኒ መዳውብቲ ኮይኑ ዝርከብ እምባ ዝበዝሖ ናይ ገጠር ቁሽት ነይሩ።

እዚ ጣብያ ብዝርግሖ ዱር ካብ ዝፍለጡ ልሙዕ ከባቢታት እቲ ዞባ ሓደ ስለዝ ነበረ እቲ ነባራይ ሕፅረት ዝኖብ ኣጋጢሞዎ ኣይፈልጥን። እዚ ልምላመ ግና ከምዘሎ ክቅፅል ኣይከኣለን።

መብዛሕትኦም ነበርቲ እቲ ከባቢ ልሙዕነት ጣቢኦም ከምዘሎ ንምዕቃብ ፃዕሪ እኳ እንተገበሩ ነቲ ከባቢ ዘይግደሱ ዝተወሰኑ ውልቀሰባት ብብእዋኑ ኣእዋም ብምቁራዎም እቲ ዱር ካብ እዋን ናብ እዋን እንዳተመናመኑ፣ እቲ ዝነበረ ልምላመ እንዳነከየ እቲ ልሙዕ ሓመድ'ውን ብማይ እንዳተሓፀበ ከይዱ።

ቅድሚ 30 ዓመት ልሙዕ መሬትን ፅቡቕ ዱርን ጣብያ ኅቦ ዝፈልጥ ሰብ ሎሚ ተመሊሱ ነቲ ከባቢ ክርእ ከሎ እሳተ ኅመራ ዘቃፀሎ ስጋብ ዝመስል ዱራት ባዲሞምን ናይቲ ከባቢ ፅባቕ ተደይኑ ምርኣዩ ኣዝዩ ከሕዝኖ ይኸእል።

እዚ ኩነታት በዚ ከይቐፅል ንምግባር ህፁፅ ስጉምቲ ኣድላይ ምኃኑ ብምእማን እቲ ነባሪ ንመንግስቲ ኣፍለጠ። በዚ መሰረት ጣብያ ኅቦ ዳግማይ ብኣእዋም ንምሽፋን ምቕው ኣብ ንዝኾኑ ከባቢታት ፈልሲ ጣቢያ ክጣየሹ ተገበረ።

ህዝቢ እቲ ጣብያ ተወዲቡ ዝስርሓሉ ትልሚ ግዘ ብምድላውን ዓርሱ ንተግባራዊነት እቲ ትልሚ ትልሚ ብምድላው ምስ መንግስቲ ብሓባር ብበዓል ሙያ እና ተሓዘ ምትካል ፈልሲ ኣካይዱ። ልምላመ ጣብያ ኅቦ ናብ ዝነበሮ ንምምላስ እቲ ህዝቢ ብድልዩትን ብትረትን ምንቕስቃስ ገይሩ። እዋን ዝኖብ ከይሓለፈ ናይቲ እምባ ጫፍን እግርን ብተኸልታት ተሸፊኑ።

እቶም ፈልጎታት ሱር ክሳብ ዝሰዱ እውን ብብተራ ብምሕላውን ብምክንኻንን ኩሉ ብቲ ዝተውሃቦ ድልድል ተራ መሰረት ብፅሒቲ ተዋሂኡ።

ሎሚ ዘበን ዝኾነ በቲ ቁሽት ዝሓልፍ ሰብ ልምላመ ጣብያ ጎቦ ብርሑቕ ክርእይ ክእል። ኣበቲ እምባ ርእሱን እግርን ዝበቐሉ ኣእዋሞን ቁጥቋጣትን፣ ብእግሪ እቲ ጎቦ ዝፈሰሰ ፍልፍል ማይን ኣብ ሜዳታት እቲ ከባቢ ዝበቐሉ ተክልታትን ንሱብ ኮነ ንእንሰሳ ዝስማምቡ ክኾኑ ጀሚሮም።

መልመዲ - 3

ብመሰረት እቲ ምንጣብ ሰዲጎም ዘለው ሕቶታት መልሱ።

1. ኣብ ላዕሊ ኣብ ዝቐረበ ታሪኽ ተደራኽኹም ግዘ ስራሕን ልምዳትን ዘሎዎም ርክብ ብምንታይ ከምዝተገለፀ ብጉጅለ ኮይንኩም ተመያየጡ።
2. ነበርቲ ጣብያ ጎቦ ዝነበሮም ከቢድ ፀገም ከመይ ተፈቲሑ?
3. ልሙዕነት ከባቢ ዓቂብካ ንምፅናሕ ክግበሩ ዝግበኡም ጥንቃቄታት ምስ ግዘ ብምትሕሓዝ ግለፁ።

ርክብ ግዘ፣ ስራሕን ልምዳትን ብትልምን ብዕላማን እንተተመሪሑ ዘዕግብ ውፅኢት የስዕብ። ግዘ ደቂ ሰብ ብተፈጥሮ ዝተዓደለዎን ገንዘብ ዘይኸፍልሉን ሃፍቲ እንትኸውን ብዘይ ኣድልዎ ንኹሎም ደቂ ሰባት ብማዕረ ዘገልግልን ዘየቋርፅ ፍሰት ዕድመ ልክዕን እዩ። ዝኾነ ሰብ ብዘይምንም ከልካሊ ካብ ዝእዝዞም ነፃ ዝኾኑ ሃፍትታት ውሽጢ ሓደ ግዘ እንትኸውን ኩሉ ከምዝደለዮ ክጥቀመሉ ዝኸእል ኣብ ኢድ ዘሎ ሃፍቲ እዩ። ሰብ ከከም ኩነታት ከባቢኡን ከከም ወርሓቱን ግዘ ብምምቃል ንስራሕ፣ ንዕረፍትን ንድቃትን ብዝብል ይጥቀም።

“ዕብየት ሓደ ሃገር ዝውሰን እቲ ህዝቢ ንግዘ ብዝህቦ ግምትን ኣጠቓቕምኡን እዩ” ዝብል ኣበሃህላ ፈላጣት ኣሎ። እዚ ብርግፅ ንኩሉ ከረዳድእ ዝኸእል ሓሳብ እዩ። ክቡርነት ግዘ ዝተረድኦ ሕብረተሰብ ግዘ ተጠቒሙ ዓርሱ ከመሓይሽን ሃገር ከልምዕን እኩል ዓቕሚ ይህልዎ።

መልመዴ - 4

ነዚም ገበዳዎቹ ሕብረት መልሱ።

1. ሓደ ተምሃራይ ትልሚ ግዘ ከውፅእ ኣለዎ ዝበሃል ንምንታይ እዩ?
2. ርክብ ግዘን ልምዓት ሃገርን ከመይ ይግለፅ?
3. ሓደ ዜጋ ግዘ ብግቡእ እንተዘይተጠቐሙ ልምዓት ሃገር ዝጎድእ ብኸመይ እዩ?

7.1.3. ውልቃውን ሓበራውን ስራሕቲ ኣብ ኩሉ ቦታ ብእዋኑን ብፅርየትን ምፍፃም

ስእሊ 7.2. ስራሕ ብሓባር ምስራሕ ውፅኢታዊ ይገብር

- ኣብቲ ስእሊ ዝርአዩ ሰባት እንታይ ይሰርሑ ኣለዉ?
- ውልቃዊ ፃዕሪ ስራሕ ኣብ ሓበራዊ ውፅኢት እንታይ ኣስተዋፅኦ ኣለዎ?

ስራሕን ግዘን

ወይዘሮ ኪዳን ርእሰ መምህር 1^ይ-ብርኪ ቤት ትምህርቲ ሓዩሎም እንትኾና ብስራሕ ምምሕዳርን ብኣጠቓቕማ ግዘን ክብሪ ዝረኸባ እየን። ኣብ ስራሕቲ ውልቀን ጉጅለን እምነት ዘለዎን እተን ርእሰ መምህር ምስ ካልኦት መምህራንን ስራሕተኛታትን ብምጻኑ ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ለውጢ ንምምፃእ ጠንኪረን

አብ ምስራሕ ይርከባ። ንኣጠቓቕማ ግዘ ዓብይ ጠመተ ስለዝህባ ሓደ ስራሕ ካብ ዝተተለመሉ ግዘ ቅድም ኢልካ ምዝላም ናይቲ ቤት ትምህርቲ ጥንኩር ባህልን መፍለጥን ካብ ዝኸውን ፀኒሑ እዩ። ብመሰረት ቀለንተን እቲ ቤት ትምህርቲ በዓል ትምህርቲ ቀዳማይ መንፈቕ ዓመት ዝኸበረሉ እዋኑ ስለዝበፀሐ ኩሉ ሰብ ኣብ ዝተፈላለዩ ጉጅለታት ስራሕቲ ተወዲቡ ምንቕስቓስ ጀሚሩ ኣሎ። ክለባት ስፖርት፣ ድራማ፣ ስነ ፅሑፍ፣ ደቂ ኣንስትዮ፣ ሙዚቃ፣ ሽልማት ወዘተ ኩለን ጉጅለታት ስራሕ እቲ በዓል ንምፅምባል ምድላው እናገበራ እየን።

አብቲ እዋን ጎረባብቲ ኣብያተ ትምህርቲ፣ ኣብቲ ከባቢ ዘለዉ ፍሉጣት ሰባት፣ተወካልቲ ማሕበራት መናእሰይን ደቂ ኣንስትዮን ከምዝርከቡ ትፅቢት ይግበር። መምህር ኪዳን ብሓባር ዝተበፀሐሎም ውፅኢታትን ዝተረፈ ስራሕትን ንምግምጋም ኣኼባ ኣብ ዝፀውዓሉ እዋን ዘረጋገፀ እዚ ዝስዕብ ነይሩ። እዚውን ብውልቀ ዝተውሃበና ሓላፍነት ምፍፃም ማለት ሓበራዊ ስራሕ ብእዋኑን ምፍፃም መሰረት ምጅኑ እዩ። ኣብዚ ሕዚ እዋን ተምሃሮን መምሃራንን ቤት ትምህርቲ ሓየሎም ኣብቲ ዝወፀ ቀለንተን ተደሪኹም ነቲ ምድላው ብፅቡቕ ኩነታት ንምኸባር ኣብ ናይ መወዳእታ ምዕራፍ ይርከቡ።

መልመዲ - 5

ነዚም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ውልቃዊ ስራሕ ኣብ ሓበራዊ ስራሕ ዘለዎ ፅልዎ እንታይ እዩ?
2. ውልቃዊ ኮነ ሓበራዊ ሥራሕ ብእዋኑን ብፅርየትን ምፍፃም እንታይ ረብሓ ኣለዎ?
3. ተምሃሮ ብሓባር ክሰርሑዎም ዝኸእሉ ስራሕቲ እንታይ እንታይ እዮም? ክልተ ኣብነት ሃቡ።

ውልቃዊን ሓበራዊን ስራሕቲ ኣብ ኩሉ ቦታ ብእዋኑን ብፅርየትን ምፍፃም ማለት ሓላፍነትካ ምውፃእ ማለት እዩ። ውፅኢት ዝኾነ ዓይነት ስራሕ ዝፅቀን ብፅርየት ስራሕ ጥራሕ ከይኮነስ ብዝተተለመሉ ግዘ ምውዳኡ እውን እዩ። ኣብ ከይዲ ስራሕ ውልቃዊ ስራሕ ኣብ ውፅኢት ሓባራዊ ስራሕ ዓብይ እጃም

ዘለዎ እንትኸውን ውልቃዊ ኮነ ሓበራዊ ስራሕ ብእዋኑን ብፅርየትን ምስራሕ ኣብ ልምዓት ዓዲ ዓብዩ እጃም ኣለዎ። ስራሕ ብውልቀ ኮነ ብሓባር ብእዋኑን ብፅርየትን እንትስራሕ እንተሎ መነባብሮ እቲ በዓል ሙያ ይኸን መነባብሮ ሓፋሽ ይመሓየሽ። ግዘ ብግቡእ ብምጥቃም ስራሕኻ ብእዋኑን ብፅርየትን ናይ ምፍፃም ካለእ ረብሓ ንልምዓት ዓድን ንዕብየት ኢኮኖምን ዝፃወቶ ርኡይ ግደ እዩ። ስራሕ ንቁሕ ተሳትፎ ኩሉ ዝሓተት ማሕበራዊ ምንቕስቓስ ስለዝኾነ ውልቃዊን ሓበራዊን ስራሕቲ ኣብ ኩሉ ስራሕ ቦታ ብእዋኑ ምፍፃም ፅርየት ንዘለዎ ውፅኢት የብቅዕ። ስራሕ ብመጠን ኮነ ብፅርየት ናይ ምፍፃም ውፅኢት ዝምዘን እቲ ምህርቲ ንምፍራይ ብዝወደኦ ግዘ ብዝተረኸበ መጠን ምህርትን እዩ። ሓደ ስራሕ ካብ ዝተተለመሉ ግዘ ብዝነኣሰ ምፍፃም ማለት ባዕልካ ንኻለእ ተወሳኺ ስራሕ ምድላው ማለት ስለዝኾነ ውፅኢታውነት ስራሕ ምዕባይ እዩ። ቅድም ኢሉ ከምዝተሓበረ ብውልቀ ኮነ ብሓባር ዝስራሕ ስራሕ ውፅኢታዊ እዩ ንምባል ብእዋኑን ብፅርየትን ዝተረኸበ ምህርቲ ክህሉ ይግባእ። እዚ ተግባራዊን ንክኸውን ሕድሕድ ስራሕተኛ ንስርሖ ግቡእ ጠመተ ክህቦ ይግባእ እዚ ድማ ንልማዕትን ዕብየትን ሃገር መሰረት ይኸውን እዩ።

መልመዲ - 6

ነዞም ቀጺሎም ዘለው ሕብረታት መልሱ።

1. ሓደ ስራሕ ውፅኢታዊ እዩ ዝበሃል ብምንታይ ምክንያት እዩ?
2. መዐቀኒ ውፅኢታውነት ስራሕ ኣብ ዝነኣሰ ግዘ ፅርየት ዘለዎ ምህርቲ ምፍፃም እዩ ዝተብሃለ ንምንታይ ይመስለኩም?

7.2 ከይሰራሕኻ ምንባር

7.2.1 ከይሰርሑ ምንባር አንባር ምጣነ ሃፍቲ፣ ልምዳትን ዕብዮትን እዩ።

ነውሪ እዩ ነውሪ ናይ ልምዳት ፀላኢ
ኩሉ ግዘ ፀያፍ ከይሰራሕኻ ብልዒ

- እንተይሰራሕኻ ብልዒ ፀያፍ እዩ ዝተብሃለሉ ምክንያት እንታይ እዩ? እቶም ምክንያታት ግለፅዎም።
- ብመሰረት እቲ ግጥሚ ፀላኢ ልምዳት ዝተብሃለ መን እዩ?

እታ ሃካይ ቆልዓ

አብርሀት ስራሕ ዝበሃል ነገር ስለዘይትፎቱ ከይሰርሑት ክትነብር እትደሊ ሃካይ ቆልዓ እያ። እዚ ታህኲት ኣብ ውሽጢ ገዛ ይኹን ኣብ ቤት ትምህርቲ እናገደደ ብምምፅኡ ስድራኣን ቤት ትምህርታን ኣዝዩ ኣተሓሳሲ-ዎም። ዘይሰርሕ ሰብ በቲ ሕብረተሰብ ዝተኾነን ፅግዕተኛ ካልኣት ብምኃን ንልምዳትን ዕብዮትን ሃገር ዕንቅፋት ኮይኑ ስለዝሕሰብ ካብዚ ዓንቃፊ ፀባያ ንክትርሕቕ ወላዲኣ ብርቱዕ ገዕሪ ገበሩ።

አብርሀት ስራሕ ካብ ዘይምፍታዎ ዝተልዓለ ተጠቃዒት ወልፊ ሓደገኛ መድሓኒታትን ጎዳእቲ ልምድታትን ከይትከውን እውን መፍትሒ ዝብልዎም ነገራት ምሕሳብ ጀመሩ። በዚ እውን ኣብዚ ቀረባ እዋን ኣብ መረብኦም ኣብ ዘጣዩሽዎ ስራሕ መፍረ ደርሁ ኣብርሀት ቀስ ብቐስ ንምስሓብ ዝገበርዎ ገዕሪ ሰሚሩሎም።

ሓደ ንጉሆ ቀዳም ኣብርሀት ፀዊያም እተን ደርሁ ዘውደኹም እንቋቋሕታት ክትእክብን ክትቆፀርን ሓላፍነት ሂሮምዎ። ንሳውን ጋእ ጋእ እንዳበለት ዝተብሃለቶ ገይራ። ኣብ ካልኣይ መዓልቲ ዝተብሃለቶ ስራሕ ብዝበለፀ ብምልዕዓል ፈገገ። ኣብርሀት ትማሊን ሎሚን ዝሰርሑቶ ስራሕ ዕቡኹ ስምዒት ከምዝፈጠረላ

አስተውሏል። ኣብ ሳልሳይ መዓልቲ ጎስጓስ ከየድለያ ባዕላ ናይተን ደርሁ እንቋቋሖ ምስኣከበት መሕደሪኣንውን ኣፅርያ።

ካብኡ ድማ ንኣቦኣ ፀዊዓ እዋን መፅናዕትን ምዝንጋዕን ብምሽንሻን ፕሮግራም ንኸውፅኡላ ሓተተቶም። ኣብቲ ፕሮግራም ስራሕ ብፍላይ ንደርሁ ማይን እኸልን ምሃብ እቲ እንቋቋሖ ደማሙ ከይበልዕኦ ምእካብ፣ ጨጫሕቲ ደርሁ ምሓቓፍ ፣ሓደሽቲ ጨቓውቲ ምስተጫጭሖ ምክንኻን፣ ንነጋዶ እንቋቋሖ ቆፃርካ ምርካብን እቲ ሒሳብ ገቢጥካ ንወላዲኣ ምፍላጥን ከም መዘናግዒ ቆፃራቶ።

ኣቦኣን ኣዲኣን ብለውጢ ውላዶም ዓብዩ ሓጎስ ተሰሚዖም። ኣብርሀት ኣብ ስራሕ ክንደይ ዝኣክል ናይ መንፈስ ነፃነትን ስምዒት ዓርሰ እምነትን ከምዝፈጥር ብጭቡጥ እናረጋገፀት መጺኣ። ካብ እዋን ናብ እዋን ካብ ዕልኢት ስራሕ ፀባያ ባዕላ ብምእላይ ንፍዕቲ ተምሃራትን ህርኩቲ ሰራሕተኛን ንምኃን ክኣለት። ኣብ ሓፃር እዋን ብዘምፅኣቶ ለውጢ ፀባይ ስድርኣ ጥራሕ ከይኮነ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣዕርክታን መምህራናን እውን ኣዝዮም ንኢደምዋ።

መልመዲ - 7

ብመሰፈት እቲ ምንባብ ነዘም ዝሰዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ኣብርሀት ስምዒት ዓርሰ እምነት ክተማዕብል ዝኸኣለት ከመይ እዩ?
2. ኣብርሀት ካብ ዕልኢት ስራሕ ፀባያ ንክትድሓን ዝሓገዘዋ ኩነታት ፀሓፋ።
3. "እንተይ ሰርሖ ምንባር ኣንፃር ልምዓትን ዕብዮትን እዩ።" ዝብል መመያየጢ ሓሳብ ሒዝኩም ሓደ በዓል ሙያ ብምእንጋድ ምምይጥ ግበሩ።

እንተይሰርሖ ምንባር ኣንፃር ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ዕብዮትን ምኃኑ ንምጉላህ ብዙሓት ሰባት "ዘይሰርሖ ኣይብላዕ" ዝብል ጥንኩር ኣበሃህላ ክብሉ ይሰማዕ። እዚ ሓቂን እማንን እዩ። ንምስራሕ ዘኸእል ዓቕሚ እናሃለዎ ዘይሰርሖ ሰብ ክበልዕ የብሉን። ስራሕ ጥንኩር መንፈሰን ዝሓሸ ሂወትን ንኸህልወካ ውሕስና ዝህብ ካብ ምኃኑ ንላዕሊ ናይ ደቂሰብ ኣእምሮ ኮነ ኣካል ክድንፍዕ ዝኸእል ኣእዳው ንስራሕ

ክዝርግሉ ከለዉ እዩ። ሰብ ብዝሰርሖ መጠን ናይ ባዕሉ ኮነ ሂወት ካልኣት ሰባት ንምልዋዋ ዓቕሚ ይረክብ። ከይሰራሕኻ ምንባር ዝነድእ ንባዕልኻ ጥራሕ ከይኮነ ቤተሰብ፣ ሕብረተሰብን ሃገርን እውን እዩ። እንተይሰርሖ ምብላዕ ብምፍንፋን ኩሎም ዜጋታት ናብርኦም ብስራሕ ንምልዋዋ ጠንኪሮም እንትሰርሖ መነባብሮ ሕብረተሰብ ናብ ዝሓሸ ብርኪ የሰጋግር። እዚ ከይዲ ጥንኩር ባህሊ ስራሕ ዘተኣማምን መሰረት ንኸህልዎ ይገብር። ሕብረተሰብ ብስራሕ ዓብዩ ማለት ድማ ዕብዮትን ልምዓትን ሃገር ብዘተኣማምን ኩነታት ተረጋጊፁ ማለት እዩ።

መልመዲ - 8

ነዚም ዝሰጠሉ ሕብታት መልሱ።

1. ናይ ውልቀሰባት ጠንኪሮም ምስራሕ ምስ ልምዓት ሕብረተሰብን ሃገርን ዝተአሰሰሎም ኩነታት ኣብርሁ።
2. ምስ መምህርኩም ተዛራሪብኩም ከይሰራሕኻ ምንባር ምፅያፍ ብዝምልከት ኣብ ቤት ትምህርትኹም ሓደ መድረኽ ብምድላው ተምሃሮን መምህራንን ብሓባር ንኸመያየጥሉ ግበሩ።

7.2.2. ኣብ ሕገ መንግስቲ ፌ.ዴ.ሪ.ኢ. ዝተደንገጉ ምጣነ-ሃፍታዊ መሰላት

- ኣብቲ ሕገ መንግስቲ ምጣነ-ሃፍታዊ መሰላት ምእታው ንምንታይ ኣድልዩ?

ህርኩቲ መርብሒት እንስሳ

ወይዘሮ ሃዋ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ዓፋር ካብ ዝርከቡ ብህርኩት ስራሕተኛነት ንሸልማት ሜዳልያ ካብ ዝበቐዑ ኣርባሕቲ እንስሳ ኣንቲ እያ። ቅድሚ ሰለስተ ዓመት ኣብ ምርባሕ እንስሳ ጥራሕ ተዋፊራ ዝፀንሐት እሃ ሰበይቲ ብዛዕባ ግብርና ብጣቢያ ልምዓት ስራሕተኛታት ተማሂራ ፅቡቕ ግንዛብ ድሕሪ ምርካባ ካብ ምርባሕ ከፍቲ ብተወሳኺ ሓደ ሂክታር መሬት ወሲዳ ብምልማዕ ፅቡቕ ምህርቲ ንምፍራይ ኪኢላ እያ። ኣብቲ ዝተውሃባ መሬት

ዝተፈላለዩ ተኸልታትን ምህርቲ ፍረምረን ከምኡውን ቀለብ ከፍቲ ንምእካብ ኪኢላ፡፡ እዚውን ፅቡቕ ፍልፍል እቶት ኮይኑላ፡፡ ምስዚ ስርሓ ጎናጎኒ ናብ ንግዲ ዓለም ንምእታው ብዝሓዘቶ ትልሚ ነዚ ግልጋሎት ዝውዕል በዓል ክልተ ክፍሊ ዝህ ኣብ ከተማ ኣሳይታ ኣብ ምስራሕ ትርከብ፡፡

ፍልፍል፡- ጋዜጣ ኣዲስ ዘመን 8 የካቲት 2000ዓ.ም

መልመዲ - 9

ብመሰረትኺ ምንጣብ ነዞም ቀጺሎም ዘለዉ ሕቶታት መልሱ፡፡

1. ወይዘሮ ሃዋ ሕዚ ንእትርከበሉ ዝተመሓየሽ ሂወት ዘብፅሓ እንታይ እዩ?
2. ከም በዓል ወይዘሮ ሃዋ ዓይነት ጥንኩር ስራሕተኛታት ንሽልማት ምብቃዕ እንታይ ረብሓ ኣለዎ?

ኣብ ሕገ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊት ሪፑብሊክ ኢትዮጵያ ዝተደንገጉ ምጣነ-ሃፍታዊ ዕላማታት ቀንዲ ጠመትኦም መሰረታዊ ድሌታት ህዝብታት ኣብ ማዕርነት ተደራሽካ ምምላእን ዕብየት ሃገርን ዝተመሓየሽ መነባብሮ ህዝብን ምርግጋዕን እዩ፡፡ ስለዝኾነውን ሃገርና እተሰጉሞ ልምዓትን ምጣነ ሃፍትን ተንከፍ ዕላማ ሕብረተሰብ በብብርኩ ተረባሒ ዝኾነሉ፡ ካብ ተመፅዖትነት ዝናገፈሉን ስሉጥ ዕብየት ምጣነ-ሃፍቲ ብምርግጋዕ ኣብ ሃገርና ምዕቡል ነፃ ዕዳጋ ዝዓስለሉ ስርዓት ምህናፅ እዩ፡፡

ነፃ ስርዓት ምጣነ -ሃፍቲ ማለት ዜጋታት ኣብ ምንቕስቓስ ምጣነ-ሃፍቲ ሃገሮም ኣብ ዝደልይዎ ዘፈር ስራሕ ዝዋፈሩሉን ኣብ ድልየት ሕብረተሰብን ቀረብ ምህርትን ዝተመሰረተ ስርዓት ዕዳጋ እዩ፡፡ ኣብ ሕገ መንግስት ፌዴ.ሪ.ኢ. ብግልፂ ከምዝተቀመጠ ዕብየትን መሰረታዊ ድሌታትን ዜጋታት ብማዕርነት ንኸማልኡ ኣብቲ ሕገ መንግስቲ ዝተደንገጉ መሰላት ምጣነ-ሃፍቲ ክረጋገፁ ይግባእ፡፡

ሕገ መንግስቲ ፌዴሪኢ. ኣብ ዓንቀፅ 41 ኣብ ትሕቲ “መሰላት ምጣነ-ሃፍቲ፡ ማሕበራውን ባህልን” እዞም ዝሰዕቡ መሰላት ምጣነ-ሃፍቲ ደንጊጉ ኣሎ፡፡

- ዝኾነ ይኸን ኢትዮጵያዊ ኣብታ ሃገር ኣብ ዝኾነ ምንቕስቓስ ምጣነ-ሃፍቲ፣ ናይ ምውፋርን ንመተሓዳደሪኡ ዝመረፀ ስራሕ ናይ ምስራሕን መሰል ኣለዎ።
- ኩሉ ኢትዮጵያዊ መተሓዳደሪኡን ስርሑን ሙይኡን ናይ ምምራፅ መሰል ኣለዎ።
- መንግስቲ ስራሕ ንዝሰኣኑን ንፅጉማትን ስራሕ ንምፍጣር ዘኸኸል ፖሊሲ ይኸተል። ከምኡ'ውን ኣብ ዘካይዶም ዘፈራት ስራሕ ፅድል ስራሕ ንምፍጠር መርሃ-ግብሪ ስራሕ የውፅእን ፕሮጀክትታት የዳሉን።
- መንግስቲ ዜጋታት ተረባሕቲ፣ ስራሕ ናይ ምርካብ ዕድሎም እናሰፍሐ ክኸድ ንምግባር ኣድለይቲ ስጉምቲታት ይወስድ።

እዞም ምጣነ ሃፍታዊ መሰላት ተግባራዊ ንምግባር ምጣነ-ሃፍቲ ግብርና ማእኸል ዝገበረ ምንቕስቓስ ልምዓት ኣብ ምክያድ እንትኸውን ኣብ ካልኣት ዘፈራት ስራሕ'ውን ዝለዓለ ምርብራብ እንዳተገበረ ይርከብ።

ኣብ ላዕሊ ዝተፀርሑ መሰላት ምጣነ-ሃፍቲ ብግልፂ ብምቕማጥ ንውፅኢታውኅቶም ሓገዝ ካብ ምግባር ሓሊፋ እስካብ ሓዚ መነባበሮ ሓረስታይ ገፀር፣ ኣርባሒ እንስሳን ህይወት ስራሕተኛታትን ንኸመሓየሽ ዝተፈላለዩ ስጉምትታት ተወሲዶም እዮም። ንሓረስቶት ንኣርባሕቲ እንስሳን ንኢንቨስተራትን ንምብርትታዕ ዝተፈላለዩ ሽልማታት ተዋሂቦም እዮም። እዞም ሽልማታት ካልኣት ሓረስቶት ኣርባሕቲ እንስሳን ኢንቨስተራትን ንተመሳሳሊ ውፅኢትን ንኸበቅዑ በርቲያም ክሰርሑ ኣብ ምግባር ዝለዓለ እጃም ይህልዎምዮ።

መልመዲ - 10

ኒዞም ዝሰጠሉ ሕቶታት መሰራት ጌርኩም ተመያየጡ።

1. ኣብ ሃገርና ስለጥ ዕብየት ክመፅእ ዝኸኸል ብከመይ እዩ?
2. ምጣነ ሃፍታዊ ዕብየት ሃገርና ኣብ ምርግጋፅ ካብ ሕድሕድ ዜጋ እንታይ ትፅቢት ይግበር?

7.3. ክእለትን ሙያዊ ስነ ምግባርን

7.3.1 ምዕባይ ክእለትን ሙያዊ ስነ ምግባር ምስ ምዕባይ ምህርቲ ዘለዎ ዝምድና፣

- ሙያ እንታይ እዩ? ስነ ምግባር ሙያ’ኸ?

ፋብሪካ ሳሙና ሽብጢ

አበባ እትሰርሐሉ ፋብሪካ ሳሙና ሽብጢ ኣብ ከተማ ናዝሬት ንህዝቢ ዓብይ ግልጋሎት ካብ ዝህባ ፋብሪካታት እቲ ፈላሚ እዩ። አበባ ኣብዚ ፋብሪካ ካብ እትቁፀር 16 ዓመት ዘሕለፈት እንትትከውን ህርኩትን ፈታዊት ስራሕን ምዃና ኣሸንኳይዶ እቲ ሰራሕተኛ እቲ ተረባሒ ሕብረተሰብ እውን ይፈልጦ እዩ። ሰራሕተኛታት እቲ ፋብሪካ መፍረያይነቶም ብምውሳኽ እቶትቲ ፋብሪካ ብፅሕን ምዕባይ ብሓባር ኣብዝወሰኑሉ እዋን ነቲ ሓሳብ ካብ ዘደገፉ ሰራሕተኛታት ውሽጢ አበባ ሓንቲ ነይራ።

ሓላፊት ክፍሊ መሸጣ ምህርቲ ዝኾነት አበባ ፅቡቕ ስነ ምግባር ብምዕጣቕ ብኣጠቓቕማ ግዘ፣ ኣብ ምትእንጋድ ዓማዊል፣ ምስ ኩሉ ተረዳዲእኻ ኣብ ምስራሕ ምስግንቲ ሰራሕተኛ እያ። ኣብዚ ፋብሪካ ስራሕ ዝጀመረት ሰራሕተኛ ፅርዮት እቲ ቢሮ ብምዃን እንትኸውን ፍልጠታ ብምዕባይ ካብ ኮሌጅ ንግዲ ኣዲስ አበባ ብኣመራርሓ ስራሕ ንግዲ ዲፕሎማ ካብ ትረክብ ናብዚ ሓላፍነት ቦታ በቛዓ እያ። ድኻምን ትህኪትን ዘይትፈልጥ አበባ ብትምህርቲ ዝረኸበቶ ሙያን ክእለትን ብልምዲ ብምርጋድ እቲ ፋብሪካ ብውሽጢ ኮነ ብደገ ዘለዎ ምንቕስቃስ ንግዲ ኣብ ፅቡቕ ኩነታት ንክርከብን መፍረያይነቱ ክብ ክብልን ዓብይ እጃም ተፃዊታ እያ። አበባ ኣብ ኣመራርሓ ሙያዊ ማሕበር እቲ ፋብሪካ ኣባል ኮይና ክትሰርሕ ብመሉእ ድምዒ ምስ ተመረፀት ድሕሪ ምምራፃ ናይቲ ፋብሪካ ኣማራርሓ ስራሕን ሰራሕተኛታትን ክእለት ስራሕን ስነ ምግባር ሙያን ተፃጢቕም ነቲ ተረባሒ ህዝቢ ብቅንዕናን ብእምነትን ከገልግሉ ኣብ ምምሃር ትርከብ።

መልመዲ - 11

ነዚም ቀጺሎም ዘሰው ሕቶታት መልሱ።

1. ምኽንያት ውፅኢታውነት ምህርቲ ፋብሪካ ሳሙና ሽብጢ እንታይ እዩ?
2. ኣበባ ኣብ ዝለገለ ሓላፍነት ዘብፅሓ ስነ ምግባር ሙያ ፀሓፍ።
3. ንህዝቢ ዘገልግል ሓደ በዓል ሙያ ስነ ምግባር ሙያ ዘድልዮ ንምንታይ እዩ?

ክእለትን ስነምግባርን ሙያ ምዕባይ መሰረት መፍረያይነት እዩ። ከምዝፍለጥ ሙያተኛ ሓደ ስራሕ ንምፍፃም ብተሞክሮ ነዊሕ እዋን ወይ ብስልጠና ዝርከብ ክእለት እንትኸውን፡ ስነ ምግባር ሙያ ድማ እቲ ሙያ ካብቲ በዓል ሙያ ዝድለ ባህርይን ዝንባለን እዩ።

ሰባት ከከም ድሌቶምን ዝንባለኦምን ኣብ ዝተፈላለዩ ሙያ ይዋፈሩ። እዞም ሰብ ሙያታት ከከምዝተዋፈሩሉ ዘፈር ሰራሕ እቲ ሙያ ዝሓቶም ስነ ምግባራት ኣለው።

ስነ ምግባር ሙያ ማለት ሕድሕድ በዓል ሙያ እቲ ተረባሒ ንምግልጋል ቀዲሙ ክሕዞ ዘለዎ ባህርይ ኣወሃህባ ግልጋሎት እዩ። ንኣብነት ካብ መምህራን ዝሕሎ ስነ ምግባር ሙያ ኣሎ። ከምኡውን ካብ ክኢላታት ጥዕና ዝሕሎ ስነምግባር ሙያ ኣሎ።

ኮይኑ ግና ቅንዕና፣ ተኣማንነት፣ ሕርኩትነት፣ ሰዓትን ቆፀሮ ምክባርን ኣብ ኩሉ ሙያተኛ ክህልዉ ዝግብኡ መግለፅታት ፅቡቕ ስነ ምግባር እዮም። ሙያን ስነ ምግባርን ዘይፈላለዩ መረጋገፅቲ ብቕዓት ሙያ እዮም። ስራሕ ሙያን ስነምግባር ሙያን ብምጥዕዓም እንተዘይተሰራሑ ውፅኢታዊ ክኸውን ኣይኸእልን።

መልመዲ - 12

ነዚም ቀጺኡም ዘለዉ ሕቶታት መልሱ።

1. ኣብ ኩሎም ሰብ መያታት ክህልዉ ዝግብኡ መግለፅታት ፅቡቕ ስነምግባር ፀሓፍ።
2. ሓደ ስራሕ ውፅኢታዊ ንምግባር ክእለት መያ ጥራሕ እኹል ኣይኮነን ዝተብሃለ ንምንታይ እዩ?

MOE, FDR Ethiopia
not to be republished

መጠቻ ለሊ

ሀርኩት ባህሊ ስራሕ ክጉልብት ዝኸኸል መምርሒ ሂወቱ ጠንኪርካ ምስራሕ ዝገበረ ሕብረተሰብን ሰራሕተኛን ክህሉ ከሎ ጥራሕ እዩ። ሀርኩት ባህሊ ስራሕ ማለት ሕድሕድ ዜጋ ብውልቀ ኮነ ብሓባር ዝተውሃቦ ሓላፍነት ብዓይነትን ብፅርየትን ንምዕባይ ናይ ስራሕ ግዚኡ ብግቡእ ተጠቐሙ ጠንኪሩ ምስራሕ ማለት እዩ። ዕላማታት ምጣነ ሃፍቲ ሕገ መንግስቲ ፌዴራሊ ጠመትኦም ተረባሓይነት ኩሎም ዜጋታት ምርግጋፅ እዩ። ልምዓትን ዕብየትን ሃገር እንትረጋገፅ ኩሎም ዜጋታት ዝተመሓየሹ ብርኪ መነባብሮ ይህልዎም። እዚ ዕብየትን ልምዓትን ሃገር ንምህናፅ ሕድሕድ ዜጋ ሀርኩት ባህሪ ስራሕ ክህልዎ ይግባእ።

ምህርትን መፍረያይነትን ከየዕበኻ ዕብየት ይመፅእ ኢልካ ምምናይ ካብ ሕልሚ ዘይሓልፍ ኣተሓሳስባዩ። ኣብ ኩሎም ዘፈር ስራሕቲ ዝተዋፊሩ ሰራሕተኛታት ስነ ምግባር ሙያ ተግጢቓም ባህሊ ስርሖም እንተዕብዩ ልምዓት ሃገር ይረጋገፅ።

ካብዙይ ንላዕሊ ኩሎም ዜጋታት ስራሕ ከይንጻቑ ብምስራሕ፣ እንተይሰርሑ ምንባር ዝብል ኣበሃህላ ብምፍንፋንን ሓደ ስራሕ ካብ ካለእ ዘይትሕት ምኃኑ ብምርዳእን ኣብ ዝኾነ ስራሕ እንድሕር ተረባሪቦም ሃገሮም ናብ ዝሓሸ ብርኪ ከም ዘብፀሑ ዘጠራጥር የብሉን።

ኣገደስቲ ቃላት

- ኣንጻር፡- ፀላኢ፣ ተቓዋሚ፣ ተቀናቓኒ
- ግዳይ፡- ጉዳእ፣ ተጠቃዒ
- ሰጋእ መጋእ፡- ምውልዋል
- ባዲሙ፡- በሪሱ፣ ጠፊኡ

መጠቻ ለሊ ሕቶታት

I. ነዘም ዝሰዕቡ ሙሉእ ሓሳባት ብምንባብ ነቲ ልክዕ ዝኮነ “ሓቂ ” ነቲ ልክዕ ዘይኮነ ድማ “ጌጋ” እንዳበልኩም መልሱ፡፡

1. ንዓማዊል ዝተማልአ ግልጋሎት ንምሃብ ክእለት ሙያ በይኑ እኹል እዩ፡፡
2. ልምዓት ሃገር ዋኒን ውሑዳት ውልቀ ሰባትን መራሕትን ጌርካ ምውሳድ ጌጋ እዩ፡፡
3. ካብ መግለጺታት ስነ ምግባር ሙያ ሓደ ግዘ ብግቡእ ምጥቃም እዩ፡፡
4. ስነ ምግባራት ሙያ ኩሎም ተመሳሰልቲ እዮም፡፡
5. ውልቃዊ ውፅኢት ስራሕ ኣብ ሓበራዊ ስራሕ ልምዓት ዘይናግኙ ፅልዋ ኣሎዎ፡፡

II. ኣብ ትሕቲ “ሀ” ንዝርከቡ ቃላት ወይ ምሉእ ሓሳባት ኣብ “ለ” ካብ ዘለዉ መማረጺታት ዝሰማመዕዎም ሪእሹም ኣዛምዱ፡፡

ሀ

ለ

___ 1. ክይሰራሕኻ ምንባር

ሀ. ንኩሎም ዜጋታት ብማዕርነት ተጠቀምቲ ናይ ምግባር ኣንፈት

___ 2. ስነ ምግባር ሙያ

ለ. ግዘ ብግቡእ ሸንጺንካ ንምጥቃም ዩክእል

___ 3. ትልሚ ስራሕ

ሐ. ፅያፍን ባህሪ ተፀባይነትን

___ 4. ምጣነ ሃፍቲ ተንክፍ ፅላማታት

መ. ብማዕርነት ስራሕ ምእማን

___ 5. ስራሕ ዘይምንጻፍ

ረ. ሕድሕድ ሰራሕተኛ ክህልዎ ዝግባእ ባህርይ

ሰ. ሓበራዊ ስራሕ

III. ነዞም ዝስዕቡ ክፍቲ ቦታታት ትክክል ብትብልዎ ቃል ወይ ኣረግ ምልኡ፡፡

- 1 _____ ኩሎም ዜጋታት ሃገር ተረባሕቲ ልምዓት ምግባር እዩ፡፡
2. ሕድሕድ በዓል ሙያ ክሕዞ ዝግባእ ባህሪ ስራሕ _____ ይባሃል፡፡
3. ኣብዚ ምዕራፍ'ዚ ብዝተምሃርኩምዎ መሰረት መነወሪ ተግባርን ኣደ ምስሊ ማሕበራዊ ፀገም ዝተብሃለ _____ እዩ፡፡
4. ሃገር እትለምዕ ኩሎም ዜጋታት ህርኩት _____ እንትህልዎም እዩ፡፡
5. ኣደ ሰራሕተኛ ካብ ካልኦት ብዝላዓለ ብርኪ ውፅኢታዊ እንትኾን ካብ መንግስቲ ኮነ ካብ ቤት ዕዮኡ ዝወሃቦ መተባብዒ _____ ይብሃል፡፡

IV. ስዒቦም ንዝርከቡ ሕቶታት መማራጺ መልሲ ተዋሂቦም ኣለዉ፡፡ መልሲ እዩ እትብልዎ ብምሕራይ መልሱ፡፡

1. ካብዞም ቀደሎም ዘለዉ ምሉእ ኣሳባት ንኣደ በዓል ሙያ ኣድላዩ ዝኾነ፡-
 - ሀ. ሙያኡን ስልጣኑን መሰረት ብምግባር ንባዕሉ ምጥቃም
 - ለ. ኣብ ስራሕቲ ቤት ዕሕፊት ጥራሕ ምውፋር
 - ሐ. ብኸኛዓትን ስነ-ምግባርን ሙያ ምዕጣቕ
 - መ. ስራሕ ምምራፅ
2. ንልምዓት ሃገርን ንዕብዮት ኢኮኖሚን ዓንቀፍቲ ካብ ሞንጎ ዝኾነ፡-
 - ሀ. ከይሰራሕኻ ምንባር
 - ለ. ልመና ከም ፍልፍል እቶት ምውሳድ
 - ሐ. ግቡእ ኣጠቓቕማ ግዘ ዘይምህላው
 - መ. ኩሎም መልሲታት እዮም

3. ካብዞም ቀደሎም ዘለዉ ምሉእ ሓሳባት ብዛዕባ ፌዴራሊዝም ምጣነሃፍቲ ተንኸፍ መሰላት ሓቂ ዘይኮነ ኣየናይ እዩ?

ሀ. ዜጋታት ኣብ ዝኾነ ይኹን ምንቕስቃስ ምጣነሃፍቲ ንክሳተፉ ኩነታት ምምቕቓው

ለ. ስራሕ ንዘይብሎም ስራሕ ንምፍጣር ዘኸኸል ፖሊሲ ምውፃእ
ሐ. ንኩሉ ኢትዮጵያዊ ስርሑን ሙይኡን ምምራፅ ዘኸኸሎ መሰል ምሃብ

መ. ዜጋታት ኣብ ስራሕ መንግስቲ ጥራሕ ጠመተ ክህቡ ምግባር

4. ህርኩት ባህሊ ስራሕ ምህናፅ ዘይጥምቶ ነጥቢ ኣየናይ እዩ?

ሀ. ከይሰራሕኻ ናይ ካልኦት ተፀባይ ከይንካ ምንባር

ለ. ብፅሒት ስራሕ ምውፃእን ሓቢርካ ናይ ምስራሕ ባህሊ ምዕባይን
ሐ. ዓማዊል ብግቡእ ተቐቢልካ ናይ ምትእንጋድ ብቕዓት

መ. ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ግብርና ኮነ ምርባሕ እንስሳ ብማዕረ ክሳተፉ ምግባር

5. ካብዞም ስዒቦም ዘለዉ ምሉእ ሓሳባት ብዛዕባ ህርኩት ባህሊ ስራሕ ሓቂ ዝኾነ ኣየናይ እዩ?

ሀ. ስራሕ ካብ ዝተተለመሉ ብዝተሓተ ግዘ ምውፃእ

ለ. ስራሕ ዓብይንኣሽተይ ኢልካ ዘይምንፃቕ

ሐ. ልመናን ከይሰራሕኻ ምብላዕን ምኽናንን ጠንኪርካ ምስራሕን

መ. ኩሎም መልስታት እዮም፡፡

V. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ሓፂር መልሲ ሃቡ፡፡

1. ህርኩት ባህሊ ስራሕ ከመይ ምምዕባል ይክኣል?
2. ግዘ ብግቡእ ዘይምጥቃም ኣብ ልምዓት ሃገር ዘስዕቦ ጉድኣት እንታይ እዩ?
3. ልመናን እንተይ ሰራሕኻ ምብላዕን ንምትራፍ እንታይ እንታይ ስጉምትታት ክወሰዱ ኣለዎም ትብሉ?